

ΣΥΖΗΤΟΥΜΕΝΑΙ ΕΝ ΤΗ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗ ΤΗΣ ΑΙΘΙΟΠΙΑΣ ΤΗ ΑΝΑΜΙΞΕΙ ΡΩΣΣΩΝ ΚΑΙ ΠΑΛΙΝ*

21) «Κυανή βίβλος πρωτότυπος Ἀγγλική. (Blue Book. Original Anglais)

Διπλωματικὴ ἀλληλογραφία ἀφορῶσα τοὺς Ἀθησυνοὺς ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπὸ τοῦ 1850—1867 μετὰ Γαλλικῆς μεταφράσεως ἐκ 42 σελίδων ὑπουργικῶν. Ἡ ἀπόκτησις τοῦ βιβλίου τούτου ἐστοίχισε τότε—300—Ἀγγλικὰς λίρας. Τὸ ὑπόμνημα τοῦ Sir Ἐδγουϊν Πίρς¹ ἐστοίχισε—400—λίρας Ἀγγλίας, ἐξ ὧν αἰ—200—δὲν ἐπληρώθησαν εἰσέτι. Εἰς τὴν Κυανὴν ταύτην βίβλον ἐπισυνάπτεται ἐν σχεδιάγραμμα ἐπίσημον τῶν τότε Ἀθησυνιακῶν κτήσεων.»

22) «Ἀντίγραφον τῆς ἀποφάσεως 22 Ζιλκαδὲ 1325» (μετάφρασις Γαλλιστί).

23) Ἀλληλογραφία ἀνταλλαγεῖσα μεταξὺ τῶν διαφόρων Ἀθησυνιακῶν ἀποστολῶν καὶ τῆς Ὑψηλῆς Πύλης:

Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Ἀμπᾶς Χίλμη Πασᾶ Χεδίβην τῆς Αἰγύπτου. Πρὸς τὸν Χαλίφην Πασᾶ Μέγαν καθηγητὴν τῶν τελετῶν τοῦ Σουλτάνου. Πρὸς τὸν Τσουφίχ Πασᾶ ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν. Πρὸς τὸν Μεμδούχ Πασᾶ ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν κ.τ.λ.

Ἐπιστολαὶ ληφθεῖσαι ἐκ παλαιῶν συγγραμμάτων καὶ νέων², μνημονευόντων τῶν Ἀθησυνῶν ἐν Ἱεροσολύμοις. Σχεδιαγράμματα τῶν κτήσεων αὐτῶν. Φημιζόμενα βιβλία: Ἡ ὀνομαστὴ Ἱστορία τῆς Φαμίν³. Τὰ Πατριαρχεῖα ὑπὸ τοῦ Σιδερός, Ἱερουσαλήμ ὑπὸ τοῦ Κόμητος

* Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου τεύχους σελ. 226.

1. Οὕτως ἀνεγνώσαμεν ἐνταῦθα.

2. Πρόκειται περὶ διαφόρων ἀποσπασμάτων ἐκ συγγραφῶν ἀρχαίων καὶ νέων.

3. Ἄγνωστος ἡμῖν τυγχάνουσα. Ὁ δὲ κ. Μ. Μπότσοβιτς ἀφικόμενος ὁμοίως ἐνταῦθα κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας συναπεκόμισε μεθ' ἑαυτοῦ καὶ πληθὺν ἄλλων βιβλίων Ἀθησυνιολογικῆς ὕλης καὶ συγγραφεῶν διαφόρων Ἐθνικοτήτων. Διητηρήσαμεν ἐν τῇ μνήμῃ τὸν Ἀγγλον συγγραφεὰ Bruce. Ἐλέγετο ὅτι προῦκειτο νὰ προσφέρῃ ταῦτα τῇ Κυβερνήσει ἵνα καταρτι-

Βογυί, Σατοβριάνδου. Τὸ ταξίδιον τῆς Ἁγίας Γῆς ὑπὸ τοῦ Καθηγη-
τοῦ Διονυσίου Ποσσὸτ-έτος 1532 τὸ ὁποῖον λέγει: «ἀπὸ τοῦ μέρους
τούτου ἐπορεύθημεν εἰς τὸν τόπον ἔνθα δ' Ἀβραὰμ ἐπραξε τὸ καθήκον
αὐτοῦ θυσιάζων τὸν Ἰσαὰκ καὶ ὅπου τὸν ναύτηνον (κατέχει) κρατεῖ ἄν-
θρωπος κατάμαυρος ὀνομαζόμενος Ἀμπασσίν. Τὸ ταξίδιον τῆς Ἁγίας
Πόλεως Ἱερουσαλήμ.»

Ταῦτα τὰ πολυθρόλλητα ἔγγραφα. Θὰ ἴδωμεν δ' ἐφεξῆς τὴν προσ-
κυνηματικὴν καὶ διπλωματικὴν ἀποψιν τὴν ἐξελιχθεῖσαν ἐξ ἀφορμῆς
τούτων.¹

Γ'.

ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡ
ΤΩΝ ΑΝΩ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Ἐν τοῖς προλεγομένοις τῆς παρούσης μελέτης περὶ τῶν Προσκυνη-
ματικῶν ὑποθέσεων τῶν συζητούμενων ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς Αἰθιοπίας
τῇ ἀναμίξει Ρώσων καὶ πάλιν κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας, ἐθεωρήσαμεν
τὴν περιπέτειαν τῶν ἀναγραφέντων «ἐπισήμων ἐγγράφων» καὶ ὡς ἐπι-
χείρησιν ἐνέχουσαν καὶ κερδοσκοπικὸν χαρακτήρα. ² Πρὸ παντὸς ὅμως

οἱ εἰδικὸν Ἀβησσυνιολογίας τμήμα ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Παλατίου, ἀπρό-
σπελάστῳ πάντοτε ἀλλ' αἴφνης ἐγνώσθη θετικῶς ὅτι, τινὰ τούτων διε-
μοίρασε μετὰ ἐπισήμων Ἀβησσινῶν... ἴσως καὶ ἄλλων. Τῶν ἄλλων τῶν
προσκομισθέντων ἡ τύχη παραμένει ἄγνωστος μετὰ τὴν πρὸ τῆς 26 Αὐγού-
στου ἀναχώρησιν τοῦ κ. Μπότζοβιτς δι' ἣν ἐπιλέγομεν τὸ Sic διότι κατὰ
πᾶσαν πιθανότητα θὰ ἐπιστρέψῃ καὶ πάλιν εἰς τὴν ἡμετέραν πρωτεύουσαν
Τὸ Νέον Ἄνθος τῆς συγχρόνου Αἰθιοπίας.

1. Ἐν τῇ ἐξετάσει ταύτῃ δὲν θὰ παραλείψωμεν νὰ ἀναγράψωμεν πᾶν,
ὅ,τι δυνάμεθα νὰ ἐποφελθῶμεν καὶ ἐκ τῶν παρ' ἡμῶν βοηθημάτων, σχε-
τιζόμενον δὲ πρὸς τὰς ἀναμίξεις καὶ ἐνεργείας τῶν Ρώσων εἰς ζητήματα
προσκυνηματικά, συνδεόμενα μετὰ τῶν τάσεων τῶν Ἀβησσινῶν ἐπὶ τῶν
Ἁγίων Τόπων καὶ δὴ καὶ ἐπὶ τοῦ Der El Soultan.

2. Ἀπὸ τοῦ 1920 καὶ ἐντεῦθεν ὁ κάτοχος τῶν ἐγγράφων ἐπεζήτησε τὴν
πώλησιν τοῦ σχετικοῦ Donier ἀντὶ 5 χιλιάδων λιρῶν. Τινὲς δ' ἐκ τῶν ἀνα-
μειχθέντων ἀνεβίβασαν τὸ ποσὸν τοῦτο εἰς περισσοτέρας χιλιάδας! Ὁ κ.
Beicowits καὶ ὁ κ. Μπαμπίτσεφ γνωρίζουσιν ἐπὶ τούτου τὰς μεγαλειτέ-
ρας λεπτομερείας. Ὁ Μ. Δοῦξ ἐγνώσθη ζητήσας 10 χιλιάδας μόνον ὢν τὰς
5 χιλ. θὰ ἔκαρποῦτο ὁ κ. Μπότζοβιτς, αἱ δ' ἕτεραι 5 χιλ. θὰ διετίθεντο διὰ
τὰ ἔξοδα τῆς συνοδείας τοῦ Μ. Δουκός.

ἐγκαταστήσαμεν ταύτην ὡς προσλαβοῦσαν προσκυνηματικὸν καὶ διπλωματικὸν τοιοῦτόν. Ἄλλως τε αὐτὸ τὸ καθαρῶς προσκυνηματικὸν περιεχόμενον τῶν ἐγγράφων, προβλέπει καὶ ὑπονοεῖ τὴν ἀνάμιξιν τῆς διπλωματίας, ἐν περιπτώσει συζητήσεως ἐπὶ τοῦ περιεχομένου τούτων καὶ δὴ καὶ ἐνεργειῶν πρὸς ἐπίλυσιν ἑνὸς ζητήματος ὑπαγομένου εἰς τὸ Προσκυνηματικὸν καθεστῶς, ὅπερ διὰ τοῦ ἐν Παρισίοις Συνεδρίου τοῦ 1856 ἀπεφασίσθη νὰ τηρηθῆ αὐστηρῶς ¹.

Εἶναι ἄγνωστον ποίας ἐνεργείας διέθεσαν κατὰ τὰ ἔτη ἐκεῖνα οἱ Αἰθίοπες πρὸς ἐπίλυσιν τῆς μεταξὺ τούτων καὶ Κοπτῶν διαφορᾶς. Ἐν τούτοις ἢ ἀπὸ τοῦ 1853 ἐνεργοτάτη ἀνάμιξις τῆς Ρωσσίας ἐν τοῖς ζητήμασι τῶν Ἁγίων Τόπων καὶ ὁ τρίτος ὅρος τῶν ἀξιώσεων τοῦ ἐν Κων-
 λει Πρεσβευτοῦ αὐτῆς Ἀλεξάνδρου Μενσικόφ, πρὸς σύμβασιν ἰδιαιτέ-
 ραν μεταξὺ Ρωσσίας καὶ Τουρκίας, αὐστηρῶς καθορίζουσαν τὸ καθεστῶς ἐν τοῖς Ἁγίοις Τόποις καὶ τὴν καθόλου θέσιν τῶν Χριστιανῶν ἐν Τουρ-
 κίᾳ, ὡς διατελούντων ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ρωσσίας ², συνετέλεσε φαίνεται εἰς τὴν ἀνάμιξιν καὶ τῆς Ἀγγλίας. Ἄλλως τε εἰς τὰς ὑπὲρ τῶν Προσκυνημάτων τάσεις τῆς Αὐτοκρατορίας τοῦ Βορρᾶ, διέδλεπεν ἡ Μ. Βρεττανία ἐπιτυχίαν πολιτικῶν σκοπῶν ὑπὸ τῆς Ρωσσίας. Οὕτω δὲ δικαιολογεῖται καὶ ἡ προμνημονευθεῖσα Κυανὴ Ἀγγλικὴ βίβλος ³, ἐν ἣ ἐξετάζονται τὰ κατὰ τοὺς Ἀθησινούς ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπὸ τοῦ 1850—1867. Εἶναι δὲ τὰ ἔτη ταῦτα ἡ χρονικὴ περίοδος καθ' ἣν οἱ Εὐρω-
 παῖοι ἤρξαντο ἐπιδεικνύοντες τὸ γνωστὸν κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους περὶ τῆς Ἁγίας Γῆς ἐνδιαφέρον. Πρὸ δεκαετίας ἰδρύετο Ἀγγλικὸν ἐν Ἱεροσολύμοις Προξενεῖον (1839), μόλις βραδύτερον Πατριαρχεῖον Λατινικὸν ὑπὸ τὸν Βαλέργα (1847—1872), εἰς ἀντίπραξιν πάντως τῆς Ἀγγλο-Πρωσσιακῆς συμφωνίας, ἥτις ὑπὸ τὸν ἐν Λονδίῳ καθηγητὴν τῆς Ἑβραϊκῆς καὶ Ἀραβικῆς κ. Ἀλεξάνδερ, εἶχεν ἐγκατασταθῆ ἐν τῇ Ἁγίᾳ Πόλει ἤδη ἀπὸ Ἰανουαρίου τοῦ 1842, ἵνα μετὰ τὰ κατὰ τὸν Σαμουὴλ Γόδας, ἐξελιχθῆ εἰς κεχωρισμένην ἐνέργειαν προσηλυτιστικὴν ἀπὸ μέρους τοῦ τε Ἀγγλικοῦ καὶ Γερμανικοῦ Πρωτεστάντισμοῦ ⁴.

1. Ἱστορ. Ἐκκλῆσ. Ἱεροσολ. σελ. 719.

2. πρβλ. Ἱστορ. Ἐκκλ. Ἱεροσ. σελ. 718.

3. Ἴδε ἀνωτέρω κατάλογον ἐγγράφων ἀριθμ. 21.

4. πρβλ. Ἱστορ. Ἐκκλ. Ἱερ. σελ. 691—698.

Ἡ Ρωσσία ἐνστερνισθεῖσα τὴν τάσιν ὅπως ἀναλάβῃ τὴν προστασίαν τῶν ἐν Τουρκίᾳ ὀρθοδόξων κυρίως, δὲν παρέμεινεν ἀπλοῦς θεατῆς, οὐδὲ μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου. Μετὰ τοῦτον μάλιστα ἐπεζήτησε τὴν ἐπίτευξιν τῶν ἰδίων σκοπῶν διὰ τῆς πλήρους ἐφαρμογῆς τοῦ προγράμματος τοῦ ἀπὸ τοῦ 1843 ἀφικθέντος ἐν Ἱεροσολύμοις γνωστοῦ Πορφυρίου Οὐσπένσκη. Τούτου δὲ βάσις ἦτο ἡ ἀντικατάστασις τῶν Ἑλλήνων κληρικῶν τῶν Πατριαρχείων Ἀντιοχείας, Ἀλεξανδρείας καὶ Ἱεροσολύμων. Ἡ ἀντικατάστασις τούτων ἐν τοῖς Προσκυήμασι θὰ ἦτο φυσικὴ συνέπεια. Ἐχρησιμοποιήθη δὲ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον πᾶσα ἐνέργεια πρὸς δημιουργίαν φυλετικοῦ ζητήματος παρὰ τοῖς Ἀραβοφώνοις ὀρθοδόξοις τῆς Συρίας καὶ Παλαιστίνης ¹.

Τὸ ἔτος 1857 δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἔτος ἐπισήμου ἀνθελληνικῆς ἐνεργείας τῶν Ρώσων. Ἀλέξανδρος ὁ Β' ἐπεκύρωσε τὸ πρῶτον ὑπόμνημα ὑπὲρ ἐνισχύσεως τοῦ «Ἀραβικοῦ» στοιχείου, τὸ ὅποιον ὡς ἐλέγετο δὲν ἔπρεπε πλέον νὰ βλέπωσι διὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ πρίσματος ²!

Αἱ Ρωσικαὶ ὁμῶς ἐνέργειαι κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα καὶ δὴ καὶ ἐν Κων)λει ὑπὸ τοῦ Κυρίλλου Μελιτουπόλεως, προὐκάλεσαν τὴν ἀνάμειξιν τῆς ἐκεῖ Ἀγγλικῆς Πρεσβείας, ἥτις διηρώτησε τὰ περὶ τούτων ἀπὸ τοῦ τότε Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Κυρίλλου τοῦ Ζ' (1855—1860) ³, ὅστις παρέπεμφεν αὐτὴν πρὸς τὸν Πατριάρχην Ἱεροσολύμων Κύριλλον καὶ τοῦτον τὸν Β'. Ἐπειδὴ ἡ Κυανὴ Ἀγγλικὴ βίβλος ἀφορᾷ τὰ ἔτη ταῦτα οὐδόλως ἀπίθανον ὅτι ἡ ἐπερώτησις καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ἀγγλικῆς Πρεσβείας νὰ ἀπέδλεπεν εἰς τὰς πρὸς τοὺς Ἀθησινοὺς σχέσεις τῶν Ρώσων, πρὸς τοὺς ὁποίους ἡ Ρωσικὴ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀποστολὴ ⁴ ὄφειλε νὰ συνάψῃ σχέσεις ὅπως καὶ πρὸς τοὺς Ἰακωδίτας, Χαλδαίους, Κόπτας καὶ Ἑβραίους ⁵. Ἄλλως τε ἀπὸ τοῦ 1848—1849 ἐν Ἀθησινίᾳ ὑπῆρχεν ὁ Plowden Ἄγγλος Πρόξενος διορισθεὶς ἐπὶ τοῦ Πάλμμερστέν ὡς Πρωθυπουργοῦ ⁶. Ἡ δ' Ἀγγλία ἦτο ἀδύ-

1. πρβλ. αὐτόθι σελ. 699—720. 745.

2. αὐτόθι σελ. 746.

3. Ἱστορ. Ἑκκλ Ἱεροσ. σελ 743. Κατάλογος Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως Α. Ν. Μαθᾶ ἐκδ. Β'. Ἀθῆναι 1884 σελ. 181.

4. Εἶνε αὕτη ἡ δευτέρα, πρβλ. Ἰστ. Ἑκκλ. Ἱερ. σελ. 739.

5. ἐν ἀνωτέρῳ σελ. 741.

6. A History of the Abyssinian Expedition by Clements B. Maeklam London 1869 σελ. 59.

νατον νὰ μὴ παρηκολούθει τὰς σχέσεις τῶν Ρώσων πρὸς τοὺς Ἀθησινούς τῆς τε Παλαιστίνης καὶ τῆς Αἰθιοπίας, τὰς ὁποίας συνήψεν ὁ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀρχηγὸς τῆς Ρωσικῆς ἀποστολῆς, ἐπὶ σκοπῇ τῆς ἐνώσεως αὐτῶν μετὰ τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ¹. Ὡς ἐδείχθη μάλιστα ἐκ τῆς στάσεως τῆς Μ. Βρετανίας ἐν τῷ Κριμαϊκῷ πολέμῳ δὲν δυνάμεθα νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἀδιαφόρως ἀπέβλεπεν αὐτῇ, πρὸς τε τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις τάσιν τοῦ Μελιτουπόλεως Κυρίλλου, ὅπως κηρύξῃ τὴν Ρωσικὴν ἀποστολὴν ἀνεξάρτητον καὶ ζητήσῃ «δικαιώματα ἐπὶ τῶν Προσκυνημάτων» ² καὶ πρὸς τὰς ἄλλας ἐνεργείας τοῦ ἄλλου Πανσλαβιστοῦ Πορφυρίου Οὐσπένσκη εἰς ἃς εἶχε στρέφει τὴν προσοχὴν αὐτοῦ (1845—1861) ἐν Αἰγύπτῳ ³.

Φαίνεται μάλιστα ὅτι καὶ ὁ ἴδιος ἐλάμβανεν ὑπ' ὄψει τὴν ἐνδεχομένην αὐτενέργειαν τῶν Ἀγγλων καὶ τῶν Γάλλων, διὸ καὶ ὑπεδείκνυεν ὅπως ἢ προσοχὴ τῆς Ρωσίας στραφῇ εἰς τὴν Ἀθησινίαν, ὅπου ἐθεώρει τὰς ἀντιδράσεις αὐτῶν ἀσθενεῖς (sic). Ἐνεθάρρυνον δὲ τοῦτον αἱ ἐπιτυχίαι ἃς ἐνόμιζεν ὅτι κατέχτα ἐν Αἰγύπτῳ, ὅπου τῇ συναινέσει δῆθεν τοῦ τότε ἡμετέρου ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Πατριάρχου Καλλινίκου, (1846—1869) θὰ ἀνεγνωρίζετο ὁ Κόπτης Πατριάρχης Κύριλλος (†1861) «Καθολικὸς Αἰγύπτου, Λιβύης καὶ Αἰθιοπίας» ὡς αὐτοκέφαλος Πατριάρχης τῶν Κοπτῶν καὶ Αἰθιοπῶν! Κατὰ τὰς πληροφορίας δὲ τοῦ Οὐσπένσκη ὁ ἡμέτερος Καλλινίκος ἔστεργε νὰ παραχωρήσῃ πράγματι τὸν Θρόνον ἀν' ὁ Κεπτικὸς Κληρὸς παρεδέχετο ἀπάσας τὰς τελετὰς καὶ κανονικὰς διατάξεις τῆς Ἑλληνικῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Παράβολος δὲ πάντοτε ἐν ταῖς τάσεσιν αὐτοῦ ὑπεδείκνυεν ὅπως ἢ Ρωσία ἐπωφεληθῇ καὶ παράδοσιν τῶν Ἀθησινῶν, καθ' ἣν «οὐδὲς Ρώσου Τσάρου θὰ νομφευθῇ τὴν θυγατέρα Βασιλέως Ἀθησινοῦ καὶ τότε οἱ Ρῶσοι μετὰ τῶν Αἰθιοπῶν θὰ κυριεύσωσιν ὅλον τὸν κόσμον ⁴! Εἶναι ἄγνωστον πόθεν ἠρύσθη τοιαύτην παράδοσιν ὁ Οὐσπένσκη μὴ ἀπαντῶσαν ἀπρόλυτος παρ' Αἰθιοφιν. Οὐδόλωσ δὲ παράδοξον ὅτι, ἐπωφελήθη —χάριν τῶν ἰδίων αὐτοῦ Πανσλαβιστικῶν σκοπῶν, φυλετικὴν παράδο-

1. Ἱστορ. Ἐκκλησ. Ἱεροσολ. σελ. 745.

2. Ἱστορ. Ἐκκλησ. Ἱεροσολ. σελ. 744.

3. Ἐν. ἀν. σελ. 746 ἐν ὑποσημ. 1.

4. Ἱστορ. Ἐκκλ. Ἱεροσ. σελ. 747 ἐν ὑποσημ.

σιν τῶν Ἀξουμιτῶν, καθ' ἣν πιστεύεται ὅτι, ὁ υἱὸς τῆς θρυλικῆς τῶν Αἰθιοπῶν βασιλισσῆς Σαβά¹, ὁ γνωστὸς ὡς Μενελικ ὁ Α΄ ἢ καὶ Δαυὶδ Β΄, ἐπανακάμπτων ἐξ Ἱεροσολύμων ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὴν Κιβωτὸν τῆς Διαθήκης καὶ τὰς Πλάκας τοῦ Νόμου δοθεῖσας αὐτῷ παρὰ τοῦ Σολομῶντος². Ἐν τῇ πορείᾳ αὐτοῦ διήλθε ὄθθεν ἀπὸ τῆς πόλεως Ἀξούμ, περιβαλλομένης ὑπὸ τειχῶν. Ἡ πόλις δι' ἧς εἰσῆλθεν ὁ Μενελικ μετὰ τῆς Κιβωτοῦ ἐκλείσθη ἐξ ἑαυτῆς καὶ κατὰ τινὰ προφητείαν δὲν θὰ ἀνοίξῃ εἰμὴ ὅταν λευκὸς βασιλεὺς ἀτρόμητος διέλθῃ διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ ἣν ἠκολούθησαν οἱ φέροντες τὴν Κιβωτόν. Ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος ἔσται δίκαιος καὶ ἐπὶ τῶν χρόνων αὐτοῦ θὰ ἐπικρατήσῃ εὐτυχία ἐν Αἰθιοπία³. Καὶ ἡμεῖς δὲ πληροφορηθέντες τὰ κατὰ τὴν προφητείαν, κυρίως παρ' Ἀξουμήτου, διατελέσαντος δ' ἐπὶ Μενελικ τοῦ Β΄, καὶ Γραφῆως ἐν τῷ Παλατίῳ τῶν βασιλικῶν χρονικῶν, διεγνώσαμεν ὅτι, ἐν τῇ συνειδήσει τῶν Ἀξουμητῶν ἰδίᾳ καὶ τῶν κατοίκων τοῦ Tigré, ὑφίσταται ἡ τελευταία προφητεία (;) ἣτις εἶναι ἀπήχησις Ἑλληνιστικῶν αὐτῶν τάσεων καὶ τῶν περὶ Ἱπτολεμαίων καὶ Βυζαντινῶν ἀναμνήσεων, ζωηρότατα διηκουσῶν μέχρι καὶ τῶν νεωτέρων χρόνων⁴.

Περὶ Ρώσων ἄλλως τε οἱ Ἀθησσυνοὶ ἔλαβον γνῶσιν μόλις ἀπὸ τῶν χρόνων τούτων καὶ βραδύτερον ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ αυτοκράτορος Μενελικ τοῦ Β΄, ὁ ὁποῖος πρὸς προφύλαξιν ἀπὸ τῶν Ἰταλῶν ἐπεξήτησε τὴν ὑποστήριξιν Γάλλων καὶ Ρώσων⁵. Ὁ Augustus Wylde μάλιστα ἀναγράφει ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ Modern Abyssinia ὅτι κατὰ τὸ 1897 ὑφίστατο ἐν Αἰθιοπία Russian Red Cross Mission ἐν White Esa Somalis, ἣτις ἐν τῇ πραγματικότητι ὑφίστατο διὰ πολιτικούς σκοπούς καὶ ὑπὸ ἀξιωματικῶν Ρώσων διευθυνομένη. Ὁ ἴδιος δ' ἀναγράφει ὅτι ἐνταῦθα συνήνητησε τοιοῦτους ἀξιωματικούς, ἐπανακάμπτοντας ἐξ Ἱεροσολύμων καὶ συνοδευομένους ὑπὸ Ἀθησσυνῶν Ἱερέων καὶ ἐργατῶν⁶.

1. πρβλ. Γ΄. Βασιλ. Ι.

2. Ν. Π. Παρίση, «Αἰθιοπικά» Ἀθῆναι 1888 σελ. 55.

3. πρβλ. odern Abyssinia by Bugustus Wylde, London 1901 σελ. 145.

4. Ἀρχιμανδρ. Ἀρσενίου Κακογιάννη «Σημειώσεις ἀπὸ τῆς Ἱστορίας τῆς Αἰθιοπίας... «Πάνταινος» ἔτος 1924 τομ. ΙΣΤ΄. ἀριθμ. 24 σελ. 400—402.

5. Augustus Wylde ἔν. ἀν. σελ. 60.

6. αὐτόθι σελ. 61.

Ὅστε εἶναι φανερόν ὅτι μέρος τῆς ἐποχῆς ταύτης τὸ Πανσλαβιστικὸν πρόγραμμα ἐξήπλωσε τοὺς πλοκάμους αὐτοῦ καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς Αἰθιοπίας, ἥτις ἔνεκα τῆς Ὁρθοδοξίας τῶν Ρώσων διετέλει εἰς ἀγαθωτέρας πρὸς τοὺτους σχέσεις¹, στηρίζουσα πάντως ἐπὶ τούτων καὶ τὴν ἐπιτυχῆ ἐπίλυσιν τῆς μεταξὺ Ἀθησουνῶν καὶ Κοπτῶν διαφορᾶς ἐπὶ τοῦ Der El Soultan. Πράγματι δ' οἱ Ρῶσοι Πανσλαβισταὶ δὲν ἀπόκησαν νὰ ἐπέμδωσιν εἰς ζήτημα διὰ τὸ ὁποῖον τόσας ἀποστολάς, ὡς γνωρίζομεν, ἐξαπέλυσεν ἡ Αἰθιοπικὴ Κυβέρνησις.

Ἦτο δὲ τοιαύτη ἡ ἔντασις τῶν ἐνεργειῶν καὶ τῆς ἰδεολογίας τοῦ Πανσλαβισμοῦ ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς βασιλείας τοῦ Μενελίκ καὶ δὴ καὶ τῶν πρώτων χρόνων τῆς ἀνακηρύξεως αὐτοῦ εἰς Αὐτοκράτορα (1899), ὥστε νὰ νομίζητε ἀκόμη καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὅτι, οἱ Ἀθησουνοὶ, ἐν Ἱεροσολύμοις τοῦλάχιστον, ἔπρεπε νὰ εἶναι διατεθειμένοι πρὸς τὴν ἐκεῖ «Ὁρθόδοξον Ρωσικὴν Ἀποστολὴν» καὶ παρ' ἐκείνης νὰ σταχυολογῶσιν εἰδήσεις περὶ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας², περὶ ἧς ἐδίδασκον ἔνεκα πολιτικῶν ἀπέψεων ὅτι, δὲν διαφέρει τῆς Ἀθησουνιακῆς. Τοιαύτη δὲ διδασκαλία ἐλάμβανε χώραν καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Αἰθιοπίᾳ ὑπὸ τούτων ἐν εὐρυτάτῃ κλίμακι διατηροῦσα καὶ σήμερον τὴν ἀνάμνησιν³.

Ἡ Μ. Βρετανία ὅμως κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐκέκτητο ἐνταῦθα Πρεσβευτὴν τὸν Capitain Harrington ὅστις μετὰ μεγάλης διπλωματικῆς περινοίας παρηκολούθη οὐ μόνον τὰς ἐνεργείας ταύτας ἀλλὰ καὶ τὴν συνεργασίαν Ρωσσίας καὶ Γαλλίας διὰ τὴν ἐπιτυχιαν τῶν σχεδίων τοῦ Μενελίκ πρὸς κατάκτησιν τοῦ Νείλου καὶ τῶν περὶ τὸν Ἰσημερινὸν ἐπαρχιῶν⁴.

Ὅτι δὲ συμβιβάζεται πρὸς ἡμετέρας πληροφορίας περὶ τῆς Ἀγγλικῆς διπλωματίας ἐπὶ τῶν ζητημάτων ἅτινα καὶ σήμερον ἐξετάζονται ἐνταῦθα, τῇ ἀναμίζει τοῦ προμνησθέντος Ρώσου Μ. Δουκὸς κ. Ἀλεξάνδρου Μιχαήλοβιτς, εἶναι αἱ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὑποδείξεις Ἀγγλων περιηγητῶν, ὅτι, ἂν ὁ Μενελίκ συνεφώνει ὅπως, ἡ Ἀθησουνιακὴ Ἐκ-

1. «Πόνταινος» ἐν ἀν. ἀριθμ. 31 σελ. 514.

2. Τὸ ἑλληνικὸν Πατριαρχεῖον καὶ ἡ Σιώνιτις Ἐκκλησία εἶχον προγραφῆν ἔκτοτε. πρὸβλ. Ἐκκλησ. Φάρος, Ἀλεξανδρείας Ε', κστ' ἔτος 1910 σελ. 97.105.

3. Augustus Wylde ἐν. ἀν. σελ. 160.

4. Augustus Wylde ἐν. ἀν. σελ. 61.

κλησία τεθῆ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν Ρώσων, τοῦτο θ' ἀπετέλεχ οὐ μόνον μίαν πολὺ σοδαράν ὑπόθεσιν, ἀλλὰ καὶ πολιτικῶς θὰ ἐνείχε μεγάλην σπουδαιότητα, καθ' ὅσον θὰ εἶδεται ἀφορμὴ τοῖς Ρώσοις ὅπως ἀναμιχθῶσιν ἐνταῦθα ἐνεργῶς καὶ δικαιωματικώτερον¹.

Τότε μάλιστα ἐθεωρεῖτο ἄστοχον νὰ ἐγκαταλειφθῆ ἡ Ἀθησυνιακὴ Ἐκκλησία ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ἧτις ἴσως ἔνεκα τούτου ἐρρίφθη εἰς τὰς Ρωσικὰς ἀγκάλας².

Δυστυχῶς ἡμεῖς ὡς Ἔθνος καὶ ὡς Ἐκκλησία οὐδέποτε ὑπῆρξαμεν Προμηθεῖς καὶ ἔνεκα τούτου ἀπωλέσαμεν ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν ὅτι ἄλλοι δι' ἀγῶνων ὕλικῶν καὶ διπλωματικῶν ἐξακολουθοῦσι νὰ κατακτῶσιν, ἐπὶ βλάβῃ οὐσιωδεστάτων καὶ ζωτικωτάτων τοῦ ἑλληνισμοῦ συμφερόντων. Δὲν ἐφροντίσαμεν ποτὲ ἐγκαίρως οὐ μόνον διὰ τὴν ἀνάπτυξιν σχέσεων, δι' ἣν θὰ συνετέλουν αἱ θαγανεῖς παραδόσεις ἐπὶ τε τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἐδάφους, ἀλλ' οὐδὲ περὶ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ ὀργάνωσιν τοῦ ὁμογενοῦς Ἑλληνικοῦ στοιχείου, ὅπερ ἀφέθη τέλεον εἰς τὰς ἰδίας αὐτοῦ κανόντητας, οὐχὶ ἵνα προδεύσῃ! ἀλλ' ἵνα διαστρεβλωθῆ ἠθικοκοινωνικῶς καὶ ἀποπνιγῆ ὑπὸ τῶν ἄλλων χθιζῶν ἐνταῦθα Εὐρωπαϊκῶν, ὑποστηριζόμενων διπλωματικῶς ὑπὸ πρεσβειῶν περιωπῆς, ἐμπορικῶς ὑπὸ ἐταιρειῶν, καὶ Ἐκκλησιαστικῶς ὑπὸ ἀποστολῶν σημαντικωτάτων.

Ἴσως θὰ θεωρηθῆ δὲ περίεργον ὅτι, ἡμεῖς οἱ ἐνταῦθα Ἕλληνες, μικρὸν ὑποστηριζόμενοι ὑπὸ τοῦ Κράτους καὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἠδυνάμεθα πολλὰ νὰ ἐπιτελέσωμεν, ἐν ὅσῳ μάλιστα εἶναι βέβαιον ὅτι, οἱ Ἕλληνες οὐδέποτε ἀποβλέπουσιν εἰς πολιτικούς σκοπούς. Ἐν τοιαύτῃ μάλιστα περιπτώσει ἠδυνάμεθα νὰ ἐξυπηρετήσωμεν καὶ ἄλλους ἀπέναντι ἀνταλλαγμάτων σπουδαιωτάτων.

Οἱ Ρῶσοι μὴδὲν κεκτημένοι ἐνταῦθα³ θὰ ἐπετύγχανον, ἂν δὲν ἐπήρχετο ἡ ὑπὸ τοῦ παγκοσμοῦ πολέμου Πολιτειακὴ καταιγίς, ὅσα ἄλλοι ἐνω-

1. Αὐτόθι σελ. 160.

2. Αὐτόθι.

3. Δὲν πρέπει νὰ ὑποτεθῆ διὰ τὴν χώραν ταύτην ὅτι ἀπαιτοῦνται παρ' ἡμῶν χρηματικά μέσα πρὸς εὐδοκίμησιν, ὅπως διαθέτουσιν ἄλλοι. Ἀπαιτεῖτο ἀπλῶς μέχρι χθὲς ἀκόμη πρόνοια τοῦ Κράτους καὶ πατρικὸν ἐνδιαφέρον διὰ τὸν Ἑλληνισμόν τῆς χώρας ταύτης, ὁ ὁποῖος ὠρισμένως θὰ ἀνεδεικνύετο οἶον καὶ ὁ τῆς Αἰγύπτου, ὅταν αὐρίον ἡ χώρα αὕτη θὰ διοργανοῦτο ἀπὸ δικαστικῆς καὶ ἐμπορικῆς ἀπόψεως ἐπὶ τὰ κρείττω. Καὶ θὰ διοργανωθῆ.

ρίτατα ἐγκαταστάντες ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ δὲν ἐπέτυχον. Ἀλλὰ νομίζομεν ἐπι, ἐπειδὴ αἱ Πανσλαβιστικαὶ ἰδεατικαὶ σήμερον ἐπιτροφοδοτοῦσι τοὺς Ρώσους τῶν Σοβιέτ καὶ τῆς Μοναρχικῆς τάσεως, δὲν θὰ καταστῇ οὐσκόλεν ἀμφοτέροι οἱ παράγοντες οὗτοι νὰ συνεργασθῶσι καὶ πάλιν ἐν προσεχῆ μέλλονται ἐπ' τοῦ αὐτοῦ προγράμματος. Τοῦτο δ' εἰκάζομεν καὶ ἐκ τοῦ χαρακτήρος τῆς δράσεως τοῦ ἀπὸ τῆς 26ης Αὐγούστου ἀπελθόντος ἐντεῦθεν Μ. Δουκὸς κ. Ἀλεξάνδρου Μιχαήλοβιτς μετὰ καὶ τῆς συνοδείας αὐτοῦ ἀποτελουμένης ἐξ ἐτέρων ἐξ προσώπων¹.

Ὁ Μ. Δουξ δὲν ἀφίκετο ἐνταῦθα ἵνα πωλήσῃ ἀπλῶς τὰ ἀναγραφέντα ἔγγραφα ὅπως παράσχῃ τῇ ἐνταῦθα Κυβερνήσει τὴν εὐκαιρίαν ν' ἀποκλήσῃ εἰδικὸν Delisse διὰ τὴν Προσκυνηματικὴν ὑπόθεσιν τοῦ Der - El Soultan. Τοῦτο ἠδύνατο νὰ πράξῃ μόνος ὁ κ. Μ. Μπότζοβιτς ὁ θεωρούμενος κάτοχος ὑπὸ σχετικοῦ ἐγγράφου, ἀφ' οἴτου ὁ θάνατος ἀφῆρπασε τοῦλάχιστον τὸν κ. Ροσλάτον Βέη ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Ἄλλως τε εἶναι πολὺ ἀφελὲς νὰ ὑποθέσῃ τις ὅτι λόγοι χρηματισμοῦ παρέδωσαν τὸν μέγα Δουκὰ ἵνα, ἐν οὕτω προσηκείᾳ ἡλικίᾳ ἀναλάβῃ ἐπιχειρήσιν μὴ ἐγκρύπτουσαν οὐσιώδεις πολιτικοὺς λόγους. Αὐτὸ τὸ ἱστορικὸν τῶν ἐγγράφων καὶ αἱ ἀπὸ τοῦ 1897 — 1913 αἱ ἀναμίξεις τῶν Ρώσων ἐν τῇ ὑποθέσει τοῦ Der El - Soultan μαρτυροῦσι περὶ τῶν πραγματικῶν αἰτίων τῆς ἀναμίξεως τοῦ Ρώσου Μ. Δουκὸς. Ὁ παγκόσμιος πόλεμος ἀνεχαίτισεν ἀπλῶς τὴν Ρωσικὴν δρᾶσιν ἀλλὰ δὲν ἐξήλειψε καὶ τὰς Πανσλαβιστικὰς τάσεις, ὧν μερικὴν ἐπιτυχίαν διέβλεπεν ὁ Μ. Δουξ ἀπὸ τοῦ ἐδάφους τῆς Ἀθῆναις. Ἐπὶ τέλους ἐνομίσθη ὅτι ἐνδεχομένη ἐπιτυχία, οὐχὶ ἀπὸ τῆς πωλήσεως τῶν πολυθρῦλλήτων ἐγγράφων, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἀναλήψεως τῆς διεκδικήσεως

1. Τὸν Μ. Δουκὰ συνώδευον 1) ὁ κ. Γεώργεβιτς ἄλλοτε ἐπὶ Τσαρικῆς ἐποχῆς Πρόεδρος «Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Ἑλεῶν» διὰ τοὺς Κοζάκους. Οὗτος θεωρεῖται συγχρόνως ἔμπιστος καὶ ἰδιαιτέρος τοῦ Δουκὸς Γραμματεὺς. 2) Ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡ κ. Γεώργεβιτς. Ἡ Μ. Δούκισσα κ. Ἀναστασία Ν. Νικολάεβιτς ἠκούσαμεν παρ' αὐτῆς ὅτι τυγχάνει θεία τῆς. Γυνὴ κοσμουμένη σὺν τῷ κάλλει καὶ τοῖς τῆς εὐγενείας τρόποις καὶ ὑπὸ εὐρείας παιδείας. 3) Ὁ κ. Ρωμανῶφ εἰς τῶν ἀρίστων ποτ' ἐν Πετροπόλει νομικῶν. 4) Ὁ κ. Γρηγορίεβιτς. 5) Ὁ κ. Λίμποβιτς καὶ 6) . . . ὁ κ. St Beicowits.

τῆς μεταξὺ Ἀθησυνῶν καὶ Κοπτῶν διαφορᾶς, θὰ προσεπόριζεν ὑφέ-
λη προσωπικῶς τῇ Ρωσίᾳ καὶ θὰ ὑπεβοήθει τοὺς Μοναρχικοὺς—
ὡς πρωτεργάτας τοῦ Ἱστορικοῦ τούτου γεγονότος, νὰ δράσωσι Προπα-
γανδιστικῶς ἐν αὐτῇ τῇ Ρωσίᾳ ὑπὲρ τοῦ ὑπ' αὐτῶν εὐνοουμένου καθε-
στῶτος.

Ἐξ ἄλλου ἀπόπειρα ἐγένετο πρὸς ἀπόκτησιν καὶ ἀποικιακῆς ἐνταῦθα
βάσεως, διὰ τῆς ἀπαιτήσεως τοῦ Μ. Δουκὸς ὅπως παραχωρηθῇ ἐν τῇ
Ἀθησυνίᾳ ὠρισμένη ἐδαφικὴ ἔκτασις, ἱκανὴ νὰ διαθρέψῃ 400-1000
οἰκογενεῖας Ρωσικᾶς, ἐγκαθισταμένας ἐνταῦθα ὑπὸ τύπον προσφύγων.
Ἀπεδείχθη δ' ὁ ἀπώτερος σκοπὸς ἐν τῇ ἐπιμονῇ ὅπως αἱ ἐκτάσεις
ἐκεῖναι, ἀποτελέσωσιν ἐν ὄλον, ἵνα αἱ οἰκογένειαι ἐκεῖναι συγκατοι-
κῆσωσιν ἐπὶ τὸ αὐτό. Ὁ ἐκ τῶν ἐνταῦθα Ἰπουργὸς ἐπὶ τῶν στρατιωτι-
κῶν, φέρεται ἀντιληφθεὶς τὰς πολιτικὰς τυχῶν τοῦ Μεγάλου Δουκὸς
τάσεις ἀρνηθέντος νὰ δεχθῇ ἐδάφη εἰς διάφορα σημεῖα τῆς χώρας, ἐν
οἷς νὰ κατοικήσωσι τοὺς Ρώσους πρόσφυγας, ὑπ' ὄν τύπον ὑφίσταται
διαβιοῦντες καὶ τόσοι ἄλλοι Εὐρωπαῖοι ἐν τῇ χώρᾳ τῆς Αἰθιοπίας. Οὐ-
δόλως δ' ἀπίθανον ἔτι καὶ ἄλλοι διπλωματικοὶ παράγοντες ξένων Δυ-
νάμειν ἀντέδρασαν ὑποδείξαντες ὅτι, ἐν μέλλοντι οἱ Ρῶσοι οὗτοι
πρόσφυγες ἢ ἀπετέλουν ἀποικίαν ἀνεξάρτητον καὶ ἰσχυράν, ὑπερθεω-
ρεῖται ἀπὸ στρατιωτικῆς ἀπόψεως καὶ πολιτικῆς ἀσύμφορον διὰ τὰ συμ-
φέροντα τῆς Ἀθησυνίας.

Εἶνε ἄλλως τε βέβαιον ἔτι ἐν τῇ ἐπιχειρήσει ὑπὸ ἐγγράφων, τῇ το-
σοῦτον πολυσχιδεῖ χαρακτῆρα προλαβούσῃ, ἀνემίχθησαν καὶ αἱ τρεῖς
ἐνταῦθα ἀνταγωνίστριαι Μ. Δυνάμεις Ἀγγλία, Γαλλία καὶ Ἰταλία, διὰ
τῶν Πρεσβειῶν αὐτῶν. Ἡ Ἀγγλία ἐπεδείξατο ἐπισημότερον τὸ ἐνδια-
φέρον καὶ ἴσως δικαιωματικώτερον, ἕνεκα τῆς ἐντολῆς ἣν κατέχει ἐπὶ
τῆς Παλαιστίνης καὶ ἕνεκα ὑπὸ ἄλλων ζωτικῶν αὐτῆς συμφερόντων ἐν
Αἰθιοπία συνεπεῖα τῆς συνοριακῆς γειτονίας τῆς χώρας πρὸς τὸ Σουδάν
καὶ τὴν Αἴγυπτον. Ὁ Νετλος καὶ αἱ πηγαὶ τούτου ἀποτελεῖ ἐν τῶν
οὐσιωδεστάτων σημείων τῆς Ἀγγλικῆς πολιτικῆς πάντοτε.

Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς Παλαιστίνης ἐξεταζομένη ἡ Ἀγ-
γλικὴ πολιτικὴ δὲν φαίνεται ὅτι ἐπιτρέπεται νὰ ἐπιδειξῇ ἀδιαφορίαν,
καθ' ὄν χρόνον αἱ ἐνέργειαι τοῦ Μ. Δουκὸς κατέτεινον εἰς τὴν ἀναθεώ-

ἔργον τοῦ Προσυνηματικοῦ καθεστώτος, ὑπὲρ τοῦ ἑποίου τοιοῦτον δραστηρίως ἐργάζεται ὁ Καθολικισμὸς διὰ τοῦ Βατικανοῦ.

Ἄρα γε ἐπιτρέπεται νὰ υποθέσῃ τις προσυεννόησιν μεταξὺ τῶν ἡμετέρων Ρώσων καὶ τῆς Ἁγίας Ἐδρας; Ἐπὶ τοῦ προκειμένου βέβαιον εἶναι μόνον ὅτι, ὁ Μ. Δουξ ἀναδεχθεὶς ν' ἀναμιχθῆ εἰς τὴν ἐπιχείρησιν ταύτην ὑπέβαλλε τὰ «ἐγγραφα» εἰς τὴν μελέτην διασῆμου Γάλλου νομικοῦ ἀπέναντι ἀμοιβῆς 150 χιλιάδων φράγκων. Παρὰ τούτου δ' ἔλαβεν ἀπόφασιν (=γνωμοδοτήσιν) ὅτι, ὁ κεκτημένος τὰ ἐγγραφα ταῦτα ὡς διάδικος δύναται νὰ διεκδικήσῃ ἐπιτυχῶς διὰ δικανικῆς ὁδοῦ τὰς ἐπὶ τούτων στηριζομένας ἀπαιτήσεις του, πάντοτε ἕμως πρὸ διεθνούς δικαστηρίου. Ἐφρόντισε δ' ὁ Μ. Δουξ νὰ ὑποδείξῃ τῇ ἐνταῦθα Κυβερνήσει ὅτι ἀναλαμβάνων αὐτὸς τὴν διεκδίκησιν ὡς πληρεξούσιος τῆς Αἰθιοπίας, εἶχε νὰ διαθέσῃ τὰ ἀναγκαῖα δικηγορικὰ μέσα καὶ τὰ κατάλληλα διπλωματικά τοιαῦτα. (3)

Ἄλλ' ἐν περιπτώσει ἐπιλύσεως τῆς μεταξὺ Ἀθησυνῶν καὶ Κοπτῶν κυρίως διαφορᾶς, τίς ἔσται ὁ ἐκτελεστής; Ἡ Ἀγγλία βεβαίως ὡς ἐντολοδόχος ἐπὶ τῆς Ἁγίας Γῆς. Ἴδου καὶ ἑτέρα ἀποψὶς τῆς ἐπιδειχθείσης ἐνεργοῦ Ἀγγλικῆς ἀναμίξεως ἐνταῦθα, ἥτις μάλιστα, ὡς φέρεται, ὑπέδειξε τῇ Αἰθιοπικῇ Κυβερνήσει ὅπως ἐξαγοράσῃ τὰ ἐγγραφα. Φαίνεται δ' ὅτι μέχρι τῆς 27ης Ἰουλίου ἡ Κυβέρνησις ἐξετάζουσα τὰ ἐγγραφα ἀπέκλινεν εἰς τὴν ἀγορὰν τούτων. Τὸ κατὰ τὴν ἐσπέραν τοῦ Σαββάτου ἐκεῖνου δοθὲν τιμητικὸν δεῖπνον τῷ Ἰ. Διαδόχῳ ἐν τῷ Hôtel Imperial ἵπὸ τοῦ Μ. Δουκός, ἐθεωρήθη μάλιστα οὐχὶ ξένον διπλωματικῆς σημασίας. Κατὰ τὰς ἡμέρας ἄλλως τε ταύτας αἱ συζητήσεις περιωρίσθησαν εἰς τὴν μελέτην τῶν ἐγγράφων, οὐδὲ προῦκειτο πλέον περὶ τῆς ἀποτίσεως τοῦ ζητουμένου χρηματικοῦ ποσοῦ. Αἱ ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲ συζητήσεις καθ' ἡμᾶς ἦσαν τυπικαί, ἵνα διευκρινισθῶσι σήμετι διπλωματικά ἄλλα. Σκοπίμως δ' ἐγένοντο παρελκύνσεις αἰτινες ὑπὸ τῶν ἐπιπολαιῶς ἐξεταζόντων τὰ ἐπισυμβαίνοντα, ἐθεωροῦντο ἀφο-

1. Τὸ ξενοδοχεῖον τοῦτο ἀνήκει τῇ Μ. Αὐτοκρατείῳ καὶ διευθύνεται ὑπὸ τοῦ κ. Ποτὶ Μανδράκου συγγενοῦς τοῦ γνωστοῦ ὁμογενοῦς κ. Σ. Βολλάκου τοῦ κατὰ πρῶτον ἀναδείξαντος τοῦτο εἰς περιωπὴν. Ἐν τούτῳ κατέλυσαν οἱ ἐπίσημοι Ρῶσοι ξένοι φιλοξενούμενοι δαπάναις τῆς Κυβερνήσεως ἐξαίρεσις τοῦ κ. St. Reicowits ὅστις καὶ κατέλυσεν ἕνεκα τούτου εἰς τὸ Hôtel France-

ρῶσαι ἀσυμφωνίαι ἐπὶ τοῦ χρηματικοῦ ποσοῦ—ἀξίας τῶν ἐγγράφων.

Συνέτιχεν ὅπως κατὰ τὴν 20 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐπισκεφθῆμεν τὴν κ. Γεώργιεβιτς, ἣτις ἔσχε καὶ πρότερον τὴν εὐγενῆ καλωσύνην νὰ ἐπισκεφθῆ ἡμᾶς, καὶ τὸν Μ. Δουκά νὰ ἐδηγήσῃ εἰς τὴν ἡμετέραν κατοικίαν, καὶ παρ' αὐτῇ διαμένοντες εἶδομεν προσελθόντας τοὺς κ. κ. Dekashmats Getatsou ¹, Pas Nado ², Alo Fassiga ³ καὶ τὸν Σφραγιδοφύλακα τῆς Μ. Αὐτοκρατείας, ἵνα ἐξετάσωσιν ἐν τῶν κυριωτέρων ἐγγράφων τῶν περὶ τοῦ Der El - Soultan. Οἱ ἀνώτεροι δ' οὗτοι ὑπάλληλοι παρέμειναν μάλιστα γευματίσαντες κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην μετὰ τῶν φιλοξενουμένων ἐπισήμων Ρώσων. Ἐγνώσθη δ' ὅτι ἀπὸ τοῦ πορίσματος τῶν ἐξετάσεων—τῆς μελέτης καὶ τοῦ μνημονευθέντος σχετικοῦ ἐγγράφου, θὰ ἐξεδηλοῦτο ἡ ἀπόφασις τῆς Κυβερνήσεως ὑπὲρ ἢ κατὰ τῆς Ρωσικῆς ἀπόψεως. Ἡμέρας δέ τινας μόλις ὕστερον διεβεδαιούτο ὅτι ὁ Μ. Δουξ ἐτηλεγράφει εἰς Port - Sait ὅπως πᾶσα ἡ ἀλληλογραφία αὐτοῦ ἢ μετὰ τὴν 16ην Αὐγούστου παραμείνῃ ἐκεῖ, ἐξ οὗ εἰκάζεται ἡ πρόθεσις αὐτοῦ πρὸς ἀναχώρησιν ἅτε τῶν διαπραγματεύσεων ἀποληξασῶν εἰς ναυάγιον.

Καταφαίνεται ἄλλως τε τὸ ναυάγιον καὶ ἐν τῇ ψυχολογίᾳ τοῦ Μ. Δουκὸς κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας. Ἐλέχθη ὅτι εἰς ἀρνησιν τῆς Κυβερνήσεως καὶ δι' αὐτὴν ἐτιτὴν ἀγορὰν—τῶν τοσοῦτον ἄλλως τε ποθητῶν ἐγγράφων, ὅτι συντελέσεν ἡ Ἰταλικὴ διπλωματία, ἣτις μὴ ἐυνηθεῖσα ν' ἀναμιχθῆ εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο ἐνεργῶς, ὑπέδειξε δῆθεν τελευταίως τῇ Κυβερνήσει ὅτι, ἐν τῇ ἀναμίξει τῆς Ἀγγλίας ὑπὲρ τῶν Ρώσων, ὑφίστανται σκοποὶ πολιτικοὶ ἀπώτεροι. Ὅτι δηλαδή, ἡ Ἀγγλία συνέστησε τὴν ἀγορὰν τῶν ἐγγράφων καὶ ὑπεσχέθη νὰ συζητήσῃ τὰ τῆς διεκδικήσεως τῶν Προσκυνηματικῶν ἀπαιτήσεων τῆς Αἰθιοπίας, σκοποῦσα ν' ἀπαιτήσῃ ἀνταλλάγματα διὰ τε τὰς πηγὰς τοῦ Νείλου, προνόμια ἄλλα ἐν Αἰθιοπία καὶ δὴ ἐν Παλαιστίνῃ! Ἐθίγει, ὅτι, εὐ-

1. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, ἐπισκεφθεὶς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο μετὰ τῆς γυναικὸς του, ἄλλοτε ἀνηκούσης εἰς τὸν ὑπὸ περιορισμὸν Λίτσο - Γιασοῦ, τὸ Ἱεροσόλυμα. Ἐκεῖθεν μετέβη εἰς Γενεύην δι' ὑπηρεσίαν τῆς Κυβερνήσεως παρὰ τῇ Κοινωνίᾳ τῶν Ἑθνῶν, ἔνθεν διατηρεῖ ζωνεῶς ἀναιμνήσεις περὶ τοῦ ἐκεῖ Ἑλληνοσ ἀντιπροσώπου; (:) 2. ὁ καὶ ἄλλοτε μνημονευθεὶς. 3. Νομικὸς Γαλλομαθής.

νοϊκῶς ἀποβλέπει ἡ Ἀγγλικὴ πολιτικὴ πρὸς τὰς ἐν Παλαιστίνῃ φυ-
 λετικὰς ἀπαιτήσεις τῶν Ἀραβοφώνων (ἀρθοδόξων ἑσβαίως), αἵτινες καὶ
 κατὰ τινὰ ἡμετέραν πληροφορίαν ἡμιεπίσημον, οὐδ' ὅλως ἀπίθανο-
 νον ν' ἀποβῶσιν ἐπὶ βλάβῃ τῆς Ἑλληνικῆς Ἀγιοτα-
 φικῆς Ἀδελφότητος. Συνέθη μάλιστα αἱ πληροφορίες αὗται
 νὰ συμπέπτωσι καὶ πρὸς τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις παραδιατριβὴν τοῦ Ἀρχι-
 δικαστοῦ τῆς Κεϋλάνης ἔξοχ. κ. Antoine Rertraus, τοῦ ὁποίου μερι-
 κὰς ἀπόψεις ἔχομεν καὶ ἐν τῷ σημειώματι τῶν «ἀπομνημονευμάτων»
 ἡμῶν (1920—21) ἀφορῶσαι τὸ «φυλετικὸν ζήτημα τῶν Ἀραβοφώνων»
 ὅπερ συνεζητήσαμεν καὶ ἡμεῖς μετὰ τῆς Α. Ἐξοχότητος λαβούσης καὶ
 σημειώσεις τινὰς τῶν ἡμετέρων ἀπόψεων ἀνευ γραμματικοῦ πταίσμα-
 τος καίτοι ἑλληνιστί. Τῇ 3ῃ μάλιστα Ἰανουαρίου ἔτους 1921 συζη-
 τήσις ἡμῶν περιστράφη ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος ἀντὶ ἀπὸ ἀπόψεως
 τῆς Ρωσικῆς πάντοτε πολιτικῆς ἐν τῇ Ἀνατολῇ, περὶ ἧς ἐν σχέσει
 πρὸς τὰς τῶν Ἀραβοφώνων τάσεις καὶ ὑπόμνημα ἐπεδώκαμεν τῇ Α. Ε.
 πρὸς μελέτην, ἐπὶ τῇ βάσει ἀνεκδότου ἡμῶν ἔργου περὶ τῆς Ἐκκλη-
 σίας τῶν Ἱεροσολύμων κατὰ τὰ τελευταῖα εἴκοσι καὶ τρία ἔτη (1897—
 1920)».

Οὐδόλως δ' ἀπίθανον νὰ εὐνοηθῶσιν ὀθνεῖται φυλετικαὶ τάσεις κατὰ
 Ἑλληνικῶν δικαιωμάτων ἀπὸ τε τοῦ χρόνου καὶ ἀπὸ διεθνῶν συνθηκῶν
 ἀναγνωρισμένων, ἂν μάλιστα ἐξυπηρετεῖται ἐπιτοπίως σκοπὸς τις πολι-
 τικὸς τῆς Μ. Βρεττανίας. Σκοποὺς ἄλλως τε κατακτητικοὺς ἐπὶ Προ-
 σκυνηματικοῦ ἐδάφους δὲν διεκρίναμεν μέχρι χθὲς ἀπὸ μέρους τῆς
 Ἀγγλίας. Ἐπειδὴ ὅμως παρὰ τῇ διπλωματίᾳ οὐδὲν ἀποκλείεται καὶ
 ἐπειδὴ ὁ Καθολικισμὸς ὄρᾳ ἐνεργῶς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τούτου διὰ σκο-
 ποὺς ἀπωτέρους καὶ πολιτικούς, οὐδόλως παράδοξον νὰ ἴδωμεν τὸν Ἀγ-
 γλικανισμὸν, ὃν τὸ Γένος τὸ Ἑλληνικὸν συνεπάθησε οὐχὶ σπανίως πο-
 λιτικῶς καὶ θρησκευτικῶς, χαράσσοντα καὶ νέας δάσεις πολιτικῆς ἐπὶ
 προσκυνηματικοῦ ἐδάφους. Ἀράγε θὰ μείνωσιν ἀπαθῶς οἱ Κατολικοὶ
 τοῦ Βατικανοῦ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει; Ἀλλὰ προκειμένου νὰ περισώ-
 σωμεν ἐθνικὴν κληρονομίαν, δὲν εἶναι προτιμωτέρα ἢ ἀνάμιξις τῶν
 Ἀγγλων παρὰ ἢ τῶν Ρώσων ἐν τοῖς προσκυνημασιν, ἂν πρόκειται νὰ
 πραγματοποιηθῇ τοιαύτη;

Καί εἶναι βέβαιον ὅτι ἅπασαι αἱ τοιαῦται ἀπόψεις δὲν διαφεύγουσι τὴν προσοχὴν τῶν ἐνδιαφερομένων Δυνάμεων.

Εἶναι μάλιστα βέβαιον ὅτι πέρυσι καὶ αὐτὴ ἡ Αἰγυπτιακὴ Κυβέρνησις ἀνεμίσθη διότι τῇ ὑπεδείχθη ὅτι δὲν συνέφερεν αὐτῇ ἡ ἀγορὰ τῶν ἐγγράφων ὑπὸ τῆς Αἰθιοπικῆς Κυβερνήσεως τῇ ἀναμίζει τῆς Ἀγγλίας. Διαθεβαίουται δὲ ὅτι ἡ ἐν Παρισίοις Αἰγυπτιακὴ Πρεσβεΐα πειθομένη εἰς τὰς εἰσηγήσεις Κόπτου τινὸς δικηγόρου Ριζκάλα Βέη διαμένοντος ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς Γαλλίας, ἠθρόνησε τὰς πρὸς ταύτην προτάσεις τοῦ γνωστοῦ κ. Μπαμπίτσεφ ὅπως ἀναγραφῶσιν τὰ ἔγγραφα ὑπὸ τῆς Αἰγυπτιακῆς Κυβερνήσεως ὁπότε αὐτὴ θὰ ἠδύνατο δι' ἀνταλλαγμάτων καὶ συμφωνιῶν μετὰ τῆς Αἰθιοπικῆς Κυβερνήσεως ἐναντίον τῶν ἐπὶ τῆς Τσανας καὶ τοῦ Νελλου Ἀγγλικῶν ἀπόψεων νὰ ἐξεχώρηται τὰ ἔγγραφα τοῖς Ἀθησυναῖς. Ὑπελόγιζε δ' ἡ Αἰγυπτιακὴ διπλωματία ὅτι θὰ ἐπέδρα καὶ ἐπὶ τῶν Κοπτῶν πρὸς ἐπίλυσιν τοῦ ζητήματος τοῦ Der El Soultan.

Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον καὶ ἰδιαιτέρος ἀπεσταλμένος ἀνεχώρησεν ἐξ Αἰγύπτου ὅπως συζητήσῃ καὶ ἀγοράσῃ τὰ ἔγγραφα ἐπὶ τῇ βάσει τῆς μετὰ τοῦ Μωαμπίτσεφ συμφωνίας τοῦ Πρέσβεως ἐν Γαλλίᾳ. Εὐτυχῶς ἢ δυστυχῶς ὁ ἀπεσταλμένος τῆς Αἰγύπτου συναντηθεὶς ἐν Μιλάνῳ τῆς Ἰταλίας μετὰ τοῦ Μπαμπίτσεφ διέκρινε τὸν τυχοδιωκτικὸν χαρακτῆρα τούτου, ὃν ἐν τῷ μεταξὺ ἀνεκάλυπτε καὶ ἡ ἐν Παρισίοις Αἰγυπτιακὴ Πρεσβεΐα καὶ οὕτω ἐναυάγησαν καὶ αἱ ἀπὸ μέρους τῶν Αἰγυπτίων διαπραγματεύσεις πρὸς ἀγορὰν τῶν ἐγγράφων.

Αἶτε μερικότητες ὅμως καὶ αἱ γενικότητες δὲν διαφεύγουσι τὴν προσοχὴν κυρίως τῆς Γαλλίας, ἡ ὁποία ἀγωνίζεται νὰ παραμείνῃ καὶ μετὰ τὸν Παγκόσμιον πόλεμον προστάτης τῶν ἐν Ἀνατολῇ Καθολικῶν καὶ δὴ καὶ πρωτεύουσα Δύναμις ἐν τῇ τῆς Ἀνατολῆς Πολιτικῇ.

Ἡ διαγωγὴ τοῦ Α. Μπριὰν κατὰ τὴν Πρωθυπουργίαν τοῦ Πουαγκαρὲ πρὸ παντὸς κατὰ τὸ 1922 καὶ φιλόμουσουλμανικαὶ ἀμφοτέρων ἐκδηλώσεις, πείθει ἡμᾶς ὅτι ἡ Γαλλία δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ παρίδῃ ἐνεργείας ἄλλων Δυνάμεων ἐπὶ πρόσκυνηματικῷ ἐδάφους καὶ δὴ καὶ καθ' ἡμέρας φαίνεται πὼς διασειομένη ἢ ἐπὶ τῆς Συρίας ἐπιρροὴ τῆς Γαλλίας, ἢ κτηθεῖσα διὰ τῶν Καθολικῶν Μοναχικῶν ταγμάτων ὑποστηριζομένων ὀλικῶς καὶ ἠθικῶς ὑπὸ τῆς Δημοκρατίας.

Παραπλεύρως ἄλλως τε ἴσταται ἡ Ἰαλιὰ ἦτις συνυπουργεῖ τῇ Γαλλίᾳ εἰς τὴν τάσιν τὴν ἀναγραφείσαν ἐν ὄσῳ διαβλέπει ὅτι ἡ ἰδία δὲν κατισχύει εἰσέτι ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν Γαλλικὴν προστασίαν.

Διὰ ταῦτα καὶ ἡ Γαλλικὴ διπλωματία παρακολουθήσασα τὰς σχέσεις τῆς ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Πρωτεύουσῃ Ἀγγλικῆς Πρεσβείας πρὸς τοὺς ἐπισήμους Ρώσους καὶ δὴ καὶ τὰς πρὸς τὴν Αἰθιοπικὴν Κυβέρνησιν ὑπὲρ τούτων συστάσεις, ἐπειράθη νὰ προσελκύσῃ τούτους ὑπὲρ ἰδίων αὐτῆς ἀπόψεων. Τοιοῦτον τι δὲν ἐπετεύχθη. Δὲν ἐπετεύχθη ἐν τούτοις καὶ ἡ ἐξουδετέρωσις τῆς Πρεσβείας ταύτης, ἀφοῦ αὕτη παρηκολούθησε τὰ πάντα διὰ τε τῶν Ρώσων καὶ δι' ἄλλων ἐπισήμων προσώπων τῆς ἐπιτοπίου Κυβερνήσεως.

Ἐποτιθεταὶ μάλιστα κατὰ πληροφориάν ἐπισήμως ἡμῖν δοθείσαν ὅτι καὶ τὸ Dossier τῶν πολυθρυλῆτων ἐγγράφων ἀναχωρῶν ὁ Μ. Δουξ κατέλιπε παρὰ τῷ ἐνταῦθα Γάλλῳ Πρεσβευτῇ κ. Κοσέν. Θετικώτεραι ὅμως πληροφориαὶ διαπιστοῦσιν ὅτι τὰ «ἐγγράφα» παρεδόθησαν τῷ τοῦ Βελγίου Ministre κ. Maxime Gerard ὅπως συνυπουργήσῃ παρὰ τῇ Αἰθιοπικῇ Κυβερνήσει οὐ μόνον διὰ τὴν ἀγορὰν ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀποψιν τοῦ Μ. Δουκὸς ἐν περιστάσει προσφορωτέρα. Ἐποβοηθεῖται δ' οὗτος καὶ ὑπὸ τοῦ Βέλγου Γερουσιαστοῦ Cossen ὅστις ἐπέτυχε τὴν ἰδρυσιν Μονοπωλείου Alcohol ἐνταῦθα εἰς βάρος καὶ ἐπὶ βλάβῃ ἀφαντάστῳ τῆς μόνης ἐνταῦθα Ἑλληνικῆς βιομηχανίας. Δὲν εἶναι δ' ἄγνωστος ὁ Γερουσιαστὴς οὗτος διότι κατὰ τὸ ταξείδιον τοῦ Ἰ. Διαδόχου τῆς Αἰθιοπίας ἐγράφη πού ὅτι ἐφιλοξένησεν ἐν τῷ οἴκῳ Του καὶ τὴν Α. Β. Ἐψηλότητα.

Εἶναι δὲ βέβαιον ὅτι ἐν Ἀθῆσυνιά τὸ Βέλγιον ὑποβοηθεῖ τὴν Γαλλικὴν πολιτικὴν.

Ἄλλως τε ἡ Ἀγγλικὴ Πρεσβεῖα ἵνα δεῖξῃ ἴσως ὅτι αἱ σχέσεις αὐτῆς πρὸς τοὺς ἐπισήμους Ρώσους ἐπεβάλλοντο ἐκ λόγων μόνον φιλοφροσύνης, ἦτις καὶ ἐκ Λονδίνου ὑπεδείχθη νὰ ἐπιδαψιλευθῇ, πολὺ δὲ περισσότερον ἵνα δεῖξῃ πλήρη ἀδιαφορίαν δὲν ἐνόμισεν ὅτι ἠδύνατο νὰ φυλάξῃ παρ' ἑαυτῇ τὰ ἐγγράφα ἐκεῖνα τὰ ποσοῦτον ἐπιθυμητὰ ἀλλὰ καὶ τοσοῦτον κινδυνώδη ἴσως διὰ τὴν Αἰθιοπικὴν Κυβέρνησιν.

Ἐξ ἄλλου εἴμεθα πεπεισμένοι ὅτι, ἤδη ἡ Ἀγγλικὴ διπλωματία εἶναι κάτοχος τῶν ἀναγκαίων ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ἐγγράφων, προμηθευθεῖσα

ταῦτα ἀπὸ Κων)λεως, Ἱεροσολύμων, Αἰγύπτου καὶ ἀπὸ τῆς Αἰθιοπίας. Καὶ οἱ Ρῶσοι ἄρα γε δὲν παρέσχον τοιαῦτα;

Εἶναι μόνον γνωστὸν ὅτι ὁ κ. Πόπωβιτς-νομικὸς Ρῶσος ἀφίχθεις ἐνταῦθα μετὰ τοῦ Μ. Δουκὸς ἀπῆλθεν εἰς Λονδίνον διότι οὗτος εἶναι ἐπιτετραμμένος νὰ διεξαγάγῃ τὰ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ἐν τῇ Βρετανικῇ Πρωτεύουσῃ ἐν σχέσει πρὸς τὰς Ἀγγλο-Ρωσικὰς ἀπόψεις!

Καὶ ποταὶ αὗται; Δὲν ἀπέβη δυνατόν νὰ ἐξιχνιάσωμεν διότι θεωροῦμεν ἀδεσπότες τὰς πληροφορίας ὅτι αὗται σχετίζονται πρὸς τὴν λίμνην Tsaua. Τοῦτο ὑπέδειξαν καὶ οἱ Ἴταλοί.

Δύναται ὅμως νὰ θεωρηθῇ βέβαιον ὅτι ὁ Μ. Δουξ πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως αὐτοῦ ἐπέτυχε νὰ λάβῃ ἔγγραφον παρὰ τῆς Αἰθιοπικῆς Κυβερνήσεως δι' οὗ ὑπισχνεῖται αὕτη ὅτι θεωρεῖ ὕφισταμένην τὴν μεταξὺ ταύτης καὶ τοῦ ποτε Ρῶσου Πρέσβευος κ. Lyssin συμφωνίαν. Ἐν περιπτώσει δὲ ἐπιλύσεως τῆς ὑποθέσεως τοῦ Der El-Soultan διὰ συνδρομῆς Ρῶσων θὰ παραχωρηθῇ τὸ καιῖδριον τοῦ ἁγίου Μιχαήλ!

Ἐπιτρέπεται νὰ ὑποτεθῇ συζήτησις μεταξὺ Ἑγγλων καὶ Ρῶσων ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τούτου; Καὶ ἐπιτρέπεται νὰ ἐπαναλάβωμεν τὴν ὑποδειχθεῖσαν προτίμησιν τῶν Ἑγγλων ἐν τοῖς Ἁγίοις Τόποις ἂν πρόκειται νὰ εἰσέλθωσιν οἱ Ρῶσοι; Ἄλλὰ τίς ὁ προνοήσων ἀφοῦ μόνοι ἡμεῖς ἠγνοήσαμεν μέχρι τοῦδε περὶ τίνος προὔκειτο; Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ ἡμετέρα ἐνταῦθα ἐθνικὴ Ἀντιπροσωπεῖα κατ' ἀμέσους ἀπὸ ταύτης πληροφορίας δὲν ἠθέλησε ν' ἀναμιχθῇ ἄτε πεισθεῖσα ἐκ Κυβερνητικῶν κύκλων περὶ τοῦ ἀργιοῦ ναυαγίου τῶν Ρῶσων πολιτικῶν ἐπιχειρηματιῶν

Ἄλλ' ἄρα γε τὸ Κράτος τὸ Ἑλληνικὸν δὲν ἔχει τὸ καθήκον νὰ παρακολουθῆσθαι τὰ ἐν Λονδίῳ καὶ τὰ ἐν Ἱεροσολύμοις διαμειβόμενα;

Ἦτο κατάλληλος ἡ στιγμή τῆς μεταθέσεως τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις Γενικοῦ Προξένου κ. Μπενετάτου ἀνδρὸς ἀποκτήσαντος ἐπαρκῆ πείραν τοῦ Προσκυνηματικοῦ Stalūs quo καὶ δὴ καὶ καθ' ἣν στιγμήν οὐσιωδέστατα ἐθνικὰ ζητήματα συζητοῦνται;

Δὲν πρόκειται μόνον περὶ τῶν ἀπὸ τῆς Αἰθιοπίας ὑποθέσεων. Διατελεῖ ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει καὶ τὸ φυλετικὸν τῶν Ἀραβοφώνων ζήτημα. Καὶ πόσα ἄλλα;

Εἶναι βέβαιον ὅτι ὁ Προσκυνηματικὸς λέβης κοχλάζει ἵνα ἀναπαραγάγῃ νέα μόρια Δημοκρατία—πάντως δ' οὐχὶ Ἑλληνικά, καθοριζόμενα ἀπὸ Ἱερουσαλήμ τῆς Πόλεως τῆς Ἁγίας καὶ δὴ καὶ ἀπὸ Λονδίνου τοῦ ἀντικαταστήσαντος τὴν Βασιλίδαν τῶν Πόλεων καὶ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῶν προσκυνηματικῶν ὑποθέσεων.

Ἡμεῖς ἀπεκαλύψαμεν.

Τὰ πλεῖα ἀπόκειται τοῖς ἐπαίτουσι καὶ... τοῖς ὑπευθύνουσι.

Ἐν Ἀδδίς - Ἀμπέμπα

ΑΡΧΙΜ. ΑΡΣΕΝΙΟΣ ΚΑΚΟΓΙΑΝΝΗΣ